

Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

<http://www.valodaskonsultacijas.lv/lv/questions/793>

Jautājums

Kas ir **podkāsts**? Vai tāds vārds latviešu valodā ir ieteicams?

Atbilde

Podkāsts ir angļisms, latviešu valodā to ieteicams saukt **raidieraksts**, arī **aplāde** vai **podraide**.

Vārds *podkāsts* ir aizguvums no angļu valodas.

Angļu valodā vārds *podcast* tika ieviests 2004. gadā kā tā sauktais *portmanteau* vārds jeb hibrīdvārds, proti, tas darināts no vārdiem *iPod* un *broadcast*. Uzskata, ka tas pirmo reizi lietots laikrakstā „The Guardian”.

Par *podcast* sauc periodiski izdotu raidījumu, kuru var lejupielādēt vai klausīties tiešsaistē. Sākotnēji šīs aplādes varēja klausīties tikai pārnēsājamā mūzikas atskaņotājā „iPod”.

Tolaik kompānija „Apple” bija izveidojusi atskaņotāju „iTunes”, kurā varēja atskaņot šīs aplādes – proti, ar citiem atskaņotājiem tās klausīties nebija iespējams.

Tātad no „iPod” ir vārddaļa *pod-*.

Terminoloģijas komisija 2007. gadā ir apstiprinājusi vairākas iespējamās angļu *podcast* atbilstmes latviešu valodā – *podraide*, *podraidījums*, *aplāde*, *aplādes fails* –, tomēr diskusijas par veiksmīgāko atbilstmi nebija rimušās, un 2020. gadā apstiprināts jauns termins: *raidieraksts*.

Vārds *podraide* tika piedāvāts pēc analogijas ar vārdu *pārraide*: vārds *broadcast* pamatā nozīmē ‘rādi RAIDījums’, ‘rādiopārraide’. *TV broadcast* – ‘televīzijas pārraide’. Tātad vārddaļa angļu valodā *-cast* kā vārddaļa *-raide* latviešu valodā jau ir tikusi lietota.

Raidieraksts, aplāde jeb podraide ir raidījums, parasti sarunu raidījums, kurš ir klausāms (reizēm arī skatāms) internetā tiešsaistē vai arī atrodams kādā platformā un noklausāms (vai noskatāms) jebkad vēlāk pēc ieraksta. Aplādes var ievietot tādās platformās kā „Spotify”, „Apple Podcasts” un citās. Vairākas latviešu aplādes iespējams klausīties portālā delfi.lv, piemēram, „Delfi TV ar Jāni Domburu”, sportacentrs.com aplādi „Ārpus katra”, aplādi „Karsts karsts” par jaunāko hiphopa mūzikā utt.

